

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania B. Z. - Przedsiębiorstwo B. i Z. Z. w T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Tarnowie
z udziałem zainteresowanych: A. B., J. C., J. G., R. K., K. K., M. M., A. S.
i R. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o podleganie ubezpieczeniom,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 listopada 2024 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 18 marca 2024 r., sygn. akt III AUa 339/19,

1. oddala zażalenie;

**2. zasądza od B. Z. - Przedsiębiorstwa B. i Z. Z. w T. na rzecz
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Tarnowie tytułem
zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego kwotę 1680 (tysiąc
sześćset osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za czas
po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanej orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 12 października 2023 r. oddalił
apelację B. Z. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Z. od wyroku Sądu
Okręgowego w Tarnowie z 18 grudnia 2018 r. Przedmiotem sprawy była kwestia
ustalenia płatnika składek na ubezpieczenia społeczne pracowników.

B. Z. wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku, nie oznaczając wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny w Krakowie pismem z 19 lutego 2024 r. wezwał skarżącą do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej przez określenie wartości przedmiotu zaskarżenia w stosunku do każdego z uczestników postępowania. W odpowiedzi na wezwanie Sądu skarżąca wskazała, że wartość przedmiotu zaskarżenia (obliczona za złożonym w sprawie pismem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Tarnowie) wynosi: 1 275 zł – wobec A. B.; 258 zł – wobec J. C.; 9 050 zł – wobec J. G.; 4 501 zł – wobec R. K.; 0 zł – wobec K. K.; 4 300 zł – wobec M. M.; 6 326 zł – wobec A. S.. Zauważyła jednak, że stosownie do sposobu, w jakim zidentyfikowano przedmiot postępowania w wyroku Sądu pierwszej instancji oraz w sądowych narzędziach ewidencyjnych, rozpoznawana sprawa jest sprawą o podleganie ubezpieczeniom społecznym, do której nie stosuje się ograniczenia z art. 398² § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z 18 marca 2024 r. odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd uznał, że przedmiotem niniejszego sporu nie było ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Skarżąca kwestionuje obciążenie jej jako płatnika składek obowiązkiem ich zapłaty, wskazując na przekazanie pracowników innemu podmiotowi. Sąd drugiej instancji, powołując się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2022 r., I UZ 1/22 (LEX nr 3421916), przyjął, że w sprawie, w której adresat decyzji organu rentowego zaprzecza, iż jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, spór przedmiotowo dotyczy składek na ubezpieczenie społeczne, a nie podlegania ubezpieczeniu.

B. Z. wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, zarzucając naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. i wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz żalącej się kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniosł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującej się na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych odrębnie od

każdej z połączonych do wspólnego rozpoznania spraw, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wydania orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizę prawidłowości zaskarżonego postanowienia wypada rozpocząć od przytoczenia treści art. 398² § 1 k.p.c., zgodnie z którym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze regulację art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c., należy przyjąć, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznaczony jest decyzją organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPIUS 2000 nr 15, poz. 601; z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210), w granicach jej treści i zakresu odwołania.

W rozpoznawanej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzje ustalające podleganie ubezpieczeniom społecznym przez A. B., J. C., J. C.1, R. K., K. K., M. M., A. S. jako pracowników odwołującego się płatnika składek B. Z.. W odwołaniu od decyzji organu rentowego B. Z. kwestionowała swój status płatnika, zarzucając, że ubezpieczone świadczyły pracę na rzecz K. sp. z o.o. Ta kwestia była przedmiotem sporu przed Sądami obu instancji. Pracownicze tytuły ubezpieczenia społecznego osób wskazanych w zaskarżonych decyzjach organu rentowego nie były kwestionowane. Także skarżąca nie negowała tego, że zainteresowane powinny podlegać ubezpieczeniom społecznym jako pracownicy.

Podważała jedynie swój status płatnika składek, twierdząc, że status ten przysługuje spółce K.

Prowadzi to do wniosku, że przedmiotem sporu poddanego pod rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego skargą kasacyjną było w istocie rzeczy jedynie ustalenie podmiotu zobowiązanego do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanych osób w sytuacji, gdy sam tytuł podlegania ubezpieczeniom nie był kwestionowany.

W takiej sprawie, dotyczącej poboru składki z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego (w tym osoby płatnika składek), dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 października 2002 r., II UZ 94/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 107; z dnia 16 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z dnia 20 września 2017 r., I UK 342/16, LEX nr 2390760; z dnia 7 listopada 2017 r., II UK 656/16, niepublikowane). W postanowieniu z dnia 18 września 2014 r., I UZ 9/14 (LEX nr 1532734), Sąd Najwyższy stwierdził, że dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.) uzależniona jest – co do zasady – od wartości przedmiotu zaskarżenia, niezależnie od tego, czy sporne roszczenie dotyczyło ustalenia, ukształtowania czy świadczenia. Natomiast w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5 grudnia 2017 r., I UZ 52/17 (LEX nr 2434481), Sąd Najwyższy przyjął, że sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., to sprawa, w której spór dotyczy istnienia obowiązku podlegania danej osoby fizycznej ubezpieczeniom społecznym z któregośkolwiek tytułu wymienionego w art. 6 ustawy systemowej (a więc nie osoby płatnika składek).

W rezultacie, w sprawie, w której adresat decyzji organu rentowego zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, spór przedmiotowo dotyczy składek na ubezpieczenia społeczne, a nie podlegania tym ubezpieczeniom. Sprawa ta nie należy zatem do kategorii wymienionej w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (zob. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2017 r., II UZ 68/16, LEX nr 2209114; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ

8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 26 kwietnia 2018 r., III UZP 9/17, LEX nr 2521638).

Skoro płatnik składek w sprawie, w której kwestionowany był tylko jego obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, w skardze kasacyjnej podał jako wartość przedmiotu zaskarżenia w stosunku do każdego z ubezpieczonych (pracowników) kwotę niższą niż 10 000 zł, to skarga kasacyjna okazała się niedopuszczalna (art. 398² § 1 k.p.c.) i podlegała odrzuceniu, gdyż nie spełniała wymagań *ratio valoris* tego środka zaskarżenia. Warto mieć przy tym na uwadze, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach ubezpieczonym (pracownikom) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika - art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 168).

Nie podzielając zarzutów i wniosków żalącej się, Sąd Najwyższy z mocy art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ oraz art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a.ł]